

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวของชาวนาลำตะคองที่ประยุกต์ระบบภูมิปัญญาท้องถิ่นและมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำและความสัมพันธ์ทางสังคมในปัจจุบัน งานนี้เป็นงานวิจัยด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรมที่ประยุกต์กรอบการศึกษาวัสดุทางวัฒนธรรมร่วมกับทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม จากการวิจัย พบว่าคนท้องถิ่นใช้ระหัดวิดน้ำเพื่อใช้น้ำในพื้นที่เพาะปลูก ระหัดวิดน้ำเป็นองค์ความรู้ด้านนิเวศวิทยาวัฒนธรรม และแสดงถึงการปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัสดุทางวัฒนธรรมนี้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ แม้บางกลุ่มไม่ใช่ชาวนา พวกเขาใช้ประโยชน์จากสัญญาณของระหัดวิดน้ำเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมของตนเองได้เช่นกัน งานวิจัยยังพบอีกว่า ภายใต้การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของอัตลักษณ์ไทยและอัตลักษณ์สมัยนิยม คนท้องถิ่นสืบทอดพิธีไหว้ผีซึ่งเป็นหลักฐานของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ลาว รวมทั้งพิธีกรรมนี้ก็เป็นที่ของการฟื้นฟูบทบาทของผู้หญิงด้วย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Abstract

The main objective of this research is to develop a body of knowledge on the adaptation of Lam Takhong farmers who apply local wisdom and cultural heritage systems for water resource management and for social relations at present. This work is cultural anthropological research with an adaptation of framework for studying cultural materials with the theory of cultural ecology. According to research, it is found that local people use water wheel for taking water into farmland. The water wheel represents knowledge in cultural ecology, and shows adaptation of using appropriate technology for the natural environment. This cultural material links relationships between different social groups although some are not farmers. All people can take advantage of the signs of the water wheel to develop their socio-cultural spaces. The research also finds out that, under the cultural diffusion of Thai identity and popular identity, local people inherit the spirit-worshipping ceremony as evidence of Lao ethnic identity. This ritual is also an area for restoring the role of women.

